

HÍD A DUNÁN

Megkezdődött a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus teljes körű átalakítása, amely nem lesz könnyű, és nem lesz gyorsan lejátszódó folyamat. Ez az átalakítás része annak a még átfogóbb programnak, amely a magyar közművelődés minden elemét újraszervezi az elkövetkező hónapokban. Minthogy a közművelődés is alrendszere az alapjaiban átalakuló, közfeladatokat ellátó állami szektornak, közhasznú tevékenységeivel, intézményeivel és társadalomépítő közösségeivel. Arra nézvést teljes az egyetértés, hogy a közfeladatok ellátásának első számú letéteményeseként az állam kötelessége a társadalom életét jelentősen befolyásoló, nagy ellátó rendszerek működtetése. Ám a működtetés hogyanját illetően már nagyon árnyalt a kép, noha a fölös terhektől megszabadító változások szükségességét senki nem vitatja. Ezek a változások a magyar közművelődésben átgondolt program mentén valósulnak meg, lépésről lépésre. A közművelődés ágazati irányítása jó egy évvel ezelőtt kezdte meg azt a stratégia-szervező munkát, amelynek eredményeként elkészült az a dokumentum, amely a szakmai szervezetek véleményeinek feldolgozása után alkalmas arra, hogy az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkársága most formálódó stratégiájának szilárd pillére legyen. Az Európai Unió tervezési gyakorlatából tanulva, a Közművelődési Főosztály e munkájával sikeresen képviseli a szakterület érdekeit abban a játéktérben, amelyet a *kormányzati stratégiai irányításról* szóló 38/2012. Kormányrendelet határoz meg a közép és hosszú távú tervezési ciklusokra, minden közfeladatot ellátó kormányzati szerv és intézmény számára.

A Magyar Közművelődés Szakpolitikai Konceptiója csupán kiindulás, *viszonyítási pontok rendszere*. Ugyanakkor tisztában kell lennünk azzal, hogy a stratégia-alkotás jelenleg a párbeszéd művészeté. A Konceptió értéke pontosan abban van, hogy e munkaanyagban sikerült a magyar közművelődés többszólamúságát megszólaltatni. Ez az a keret, a kilenc pillér által reprezentált közművelődési alrendszerek sokfélesége, amelyben mindenki megtalálhatja a

számára legmegfelelőbb szerepet a magyar közművelődésben. Így a Szín – Közösségi Művelődés című szakmai lap is, amely az Intézet átalakulásának egyik fontos jelzője lesz a jövőben. Ez a szerep leginkább a lap *új identitásában* határozható meg pontosan. Ennek az *identitásnak ezúttal két összetevőjét* emelem ki.

Egyfelől meg kell határozni a Szín – Közösségi Művelődés című lap olvasóközönségét. A fentiekből egyértelműen következik, hogy a magyar közművelődés mindazon szereplőjét potenciális olvasónak kell tartanunk, aki a szakpolitikai koncepció kilenc pillére által összefoglalt területek bármelyikének szakembere, társadalmi segítője, használója. Ez egyben jelzi az intézeti átalakulás azon fő irányát, hogy a változás eredményeként jelen kíván lenni szakmai munkájával, innovációival, projektjeivel, kapcsolati hálójával a magyar közművelődés színterein, intézményeiben, közösségeiben az ország minden pontján, a megyékben, a járásokban és a helyi társadalmak sokaságában. Csak így válhat valósággá, hogy a magyar közművelődés megújuló lapja pontosan úgy lesz jelen az ország közművelődési intézményeiben, közösségi színterein – Sárospataktól Nagykanizsáig, Szegedtől, Kőszegig, Nógrádmegyertől Győrkönyig –, vagy akár a Kultúráért Felelős Államtitkárság folyosói könyvespolain, mint a Köznevelés a pedagógusok, a Szociológia a szociológusok, az Ethnographia a néprajzosok körében. A megújuló Intézetnek ez az országos jelenléte, megannyi helyi kötődése eredményezheti azt, hogy végre ennek a szakmának a szakemberei is várják az időről időre megjelenő lapot, *a saját lapjukat*, amely méltó nyilvánossága lesz azoknak a törekvéseknek, amelyek a közművelődés intézményeiben és társadalmi szervezeteiben formálódnak nap mint nap, nem utolsósorban az ő munkájuk eredményeként.

Az új identitás feltételezi továbbá az Intézet és a szakpolitikai irányítás viszonyának gyökeres *megváltozását is*. A hivatalos dokumentumok és a közbeszéd napjainkig a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátust a szaktárca háttér in-

tézményének nevezi. Mondjuk csak ki még egyszer: háttérintézmény. Ezek szerint van az *előtér* és van a *háttér*.

Nagyon sajátos viszony, ami az elmúlt húsz évben nem igazán volt terhelhető. Az „előtér” – enyhén fogalmazva – esetlegesen támaszkodhatott csupán a „háttérre”. A mostanra már történelminek számító okok hatására fokozatosan kialakult e két „tér” önálló világa. Röviden szólva, a Corvin tér élte a maga életét, a Kossuth tér – Szalay utca végezte a maga munkáját.

Nem e cikk feladata megítélni a két „tér” hatását a magyar közművelődés szakintézményeire, innovációira, közösségeire az utóbbi húsz év távlatából. Feltevélezem, mindenki tette a dolgát, a legjobb tudása szerint. Az ítéletet illetően Kodály Zoltán bölcsességéhez tartom magam, aki a remekművek kiválasztását az *időre* és a *népre* bízta.

Mindent egybevetve, az intézeti átalakulás részeként a *Szín – Közösségi Művelődés szakmai lap új identitásának másik fontos eleme*, hogy a kulturális szakpolitikának kíván *kreatív hátországa* lenni, a háttérintézményi státuszt hamarosan *nemzeti intézményre* felváltva. Kreatív hátország a szó szoros és átvitt értelmében egyaránt. Minden lehetőség adott erre a szerepkörre.

Az új identitás egyfelől országos jelenlétből, a szakmai hálózatok helyi kötődéseiből, másfelől a kulturális államtitkárság által kidolgozott szakpolitika kreatív adaptálásából építkezik.

Ennek a kivételes helyzetnek a kiaknázásában van a közművelődésben most lejátszódó *változások lényege, értelme*. Ebben a helyzetben a Közösségi Művelődés szakmai lap valódi *híd szerepet* tölthet be lapszámról lapszámra. Híd a Dunán, a Kossuth tér – Szalay utca és a Corvin tér között, és híd a közösségi művelődés és közművelődés, felnőttképzés és népfőiskola, magyar nyelv ügye és a határon túli magyar

közösségek művelődése, kultúra és gazdaság, a múlt klasszikus értékei és a jövő programjai között.

Ennek a híd-szerepnek az igényére utal e mostani lapszám két interjúja, amely L. Simon László államtitkárral és Závogyán Magdolna főigazgatóval készült. Ennek a híd szerepnek a szükségességét támasztják alá a megyei integrációban érintett szereplők megnyilatkozásai is.

A célok tehát azonosak, a stratégiai tartalmak vállalhatók, országos konszenzussal bírnak. Szép lassan a múlt felejthető emlékei közé kerülnek a történelmileg örökölt külön entitások, külön programok, és a közfeladatoknak álcázott önmegvalósítások.

Az egyre jobban látható új struktúrák, és a változatos programokból kisarjadó friss tartalmak bizonyítják a most kezdődő változások igazát. Írásom címében Ivo Andrić remekművének címét, a *Híd a Drinán-t*-t parafrázeáltam. Ebben a csodálatos regényben a kultúrák sokféleségének gazdagságáról, ezernyi árnyalatáról, és e sokféleség közös nevezőjének, a humanizmusnak megannyi formaváltozatáról olvashatunk az idő korlátaitól szabadon. Az Intézet és a *Közösségi Művelődés* szaklap hasonlóan integráló szerepet tölthet be a jövőben a magyar közművelődés mindennapjaiban. Az irányzatok és szakágak sokféleségének gazdagsága mellett annak *a közös nevezőnek a hivatásával*, amelyet a Magyar Közművelődés Szakpolitikai Konceptiója így foglal össze a közösségi művelődés krédójaként:

„A közösségi művelődés több, mint a helyi társadalomban zajló közművelődési folyamatok összessége. Nem központi kultúrpolitikai célok megvalósításaként, hanem a helyi közösségi kezdeményezések társadalmi hálózatba fonódó nemzeti együttműködéseként látja, láttatja a művelődés komplex folyamatát, rendszerét. *A közösségi művelődés a magyar közművelődés megújulásának alapja, valamennyi szakág közös nevezője, integrálója.*”